

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**25 Haziran 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

25 Haziran 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİK

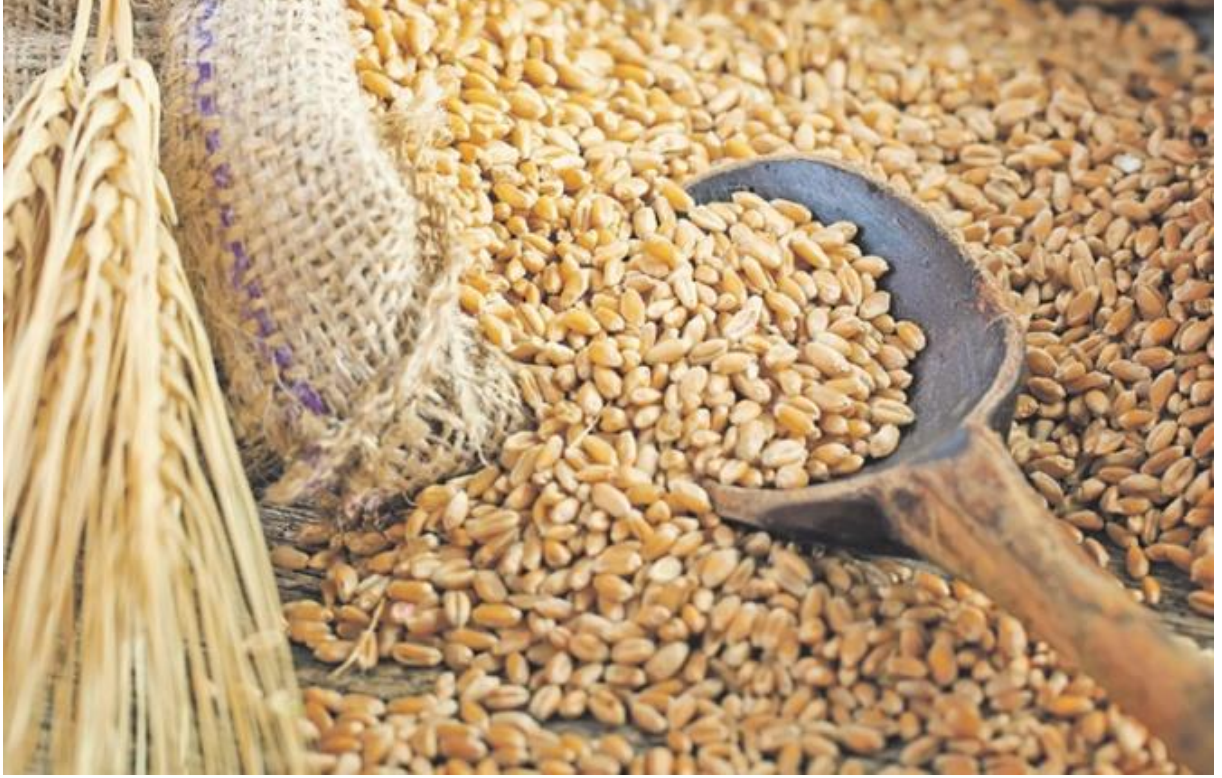
— Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeli Atama ve Yer Değiştirme Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

KURUL KARARLARI

— Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 23/06/2020 Tarihli ve 2020/482 Sayılı Kararı
— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 18/06/2020 Tarihli ve 9392, 9393, 9394, 9395, 9397 Sayılı Kararları

Buğdayda 2020 rekoltesinin 20.5 milyon tona ulaşması bekleniyor

TUSAF Başkanı Eren Günhan Ulusoy, "Geçen yıl buğday rekoltesi 19 milyon tondur. TÜİK'in 2020 tahmini 20.5 milyon ton" dedi.

24 Haziran 2020

Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı ve Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Eren Günhan Ulusoy, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) buğday alım fiyatlarındaki artışa değindi ve yıllık rekolte beklenen 1.5 milyon tonluk artışa dikkat çekti.

Alım fiyatlarının geçen yıla göre ekmeklik buğdayda yüzde 22.2 artışla 1,650 liraya, makarnalık buğdayda ise yüzde 24.4 yükselişle 1,800 liraya çıkarıldığını anımsatan Ulusoy, 2000'li yılların başından bu yana buğday ekim alanlarındaki gerilemeye karşın son iki yılda alım fiyatının yüzde 50 civarında artırıldığını söyledi.

Ulusoy, enflasyon oranının çok çok üzerinde bir artışın söz konusu olduğunu belirterek, çiftçiye enflasyonun 20 puan üzerinde bir refah payı sağlandığını ve ekim alanlarındaki daralmanın durdurulmasının amaçlandığını belirtti.

Geçen yıl 6.9 milyon hektar olan buğday ekim alanının bu yıl 6.8 milyon hektara gerilediğini bildiren Ulusoy, "2019'da ürünün net geliri yüzde 10 artmasına rağmen daralma sürdü. Her ne kadar daralma azalsa da sürmesi hiç iyi olmadı. Gelecek yıl da ekim alanlarındaki azalış sürerse başka politikalar devreye alınmalı" dedi.

Ulusoy, geçen yıl buğday rekoltesinin 19 milyon ton olduğunu anımsattı ve ekledi, "Şu anda TÜİK'in 2020 tahmini 20,5 milyon ton. Ekim alanlarındaki daralmaya rağmen verimde yüzde 10'luk bir artış bekliyoruz. Güneydoğu ve Çukurova'dan gelen verim bilgileri olumlu. Geçen yıla göre daha yüksek verim söz konusu. Çok büyük bir sıkıntı yaşanmaması halinde 20,5 milyon ton rakamının küçük bir eksikle de olsa gerçekleşeceğini öngörüyoruz."

"Un ihracatında ilk beş aylık kaybı telafi edeceğiz"

Eren Günhan Ulusoy, yılın ilk beş ayında un ihracatında 2019'un aynı dönemine göre yüzde 14'lük bir düşüşün söz konusu olduğunu, kaybın Irak'ta yüzde 10 olarak gerçekleştiğini, pandemi sürecindeki yasakların ve lojistik zincirindeki aksamaların ihracatı düşürdüğünü anlattı.

Irak'taki un stoklarının azaldığını ve gümrük kapılarının açıldığını belirten Ulusoy, en yüksek ihracat pazarı olan Irak'taki kaybın 2020 sonuna kadar telafi edileceğini söyledi.

Ulusoy, Yemen ve Suriye pazarında salgın nedeniyle yaşanan kayıplara değinirken, "Yıl sonunda ilk beş aydaki 200 bin tonluk kaybın büyük kısmını telafi edeceğimizi düşünüyoruz. Geçen yıl 3 milyon 262 bin ton un ihraç etmiştik. 2020 sonunda 3,2 milyon tona yaklaşacağımızı, 1 milyar dolar gelir elde edeceğimizi öngörüyoruz." diye konuştu.

"Salgın, tarım ve gıdanın önemini ortaya koydu"

TUSAF Başkanı Ulusoy, salgın döneminde perakende un satışlarında yüzde 700'e varan artışlar görüldüğüne dikkati çekerek, "Şu anda perakende satışlar, salgın öncesi dönemin bir miktar üzerinde seyrediyor. Ancak ilk anlardaki gibi yüksek değil" dedi.

Koronavirüs salgınının buğdayın, tarımın ve gıdanın önemini bir kez daha ortaya koyduğunu vurgulayan Ulusoy, şu açıklamayı yaptı:

"Tarımın ve gıdanın ülkeler arası hareketinin olduğu bir dünya söz konusu. Salgın sürecinde başka ülkeler 'Eyvah, bu ürünü nereden buluruz?' dediğinde Türkiye'de

ürünler tüketiciye ulaştı. Buğday, tahıl, bakliyat ve sebze gibi tüketimimizde yüksek olan ürünlerin önemini tekrar gördük.

Bu nedenle lisanslı depolama kapasitesi çok önemli. Şu anda 5 milyon tonluk kapasite Türkiye'ye üç ay yetebilir. Lisanslı depoculuk kapasitesi her geçen gün artıyor. Rakam 10 milyon tona çıktığında Türkiye, kendisine altı ay yetebilecek stoku depolayabilecek. Buğdayın, sağlık ve enerji sektörü gibi hayatın akışı için çok önemli olduğunu bir kez daha gördük."

Yaza rağmen yaş sebze-meyve fiyatı düşmedi

Birçok üründe yeni mahsulün çıkmasına rağmen yaş sebzemeyve fiyatları pazarlarda hala yüksek seyrediyor. Yetkililerce, girdi maliyetleri, arz ve talebin fiyatları etkilediğini belirtiyor.

Koronavirüs salgınının etkileri sürmeye devam ederken, normalleşmeye gidilen bu dönemde iklim şartları da etkili oluyor. Yetkililer arımsal girdi maliyetleri ile %8 oranında ki KDV ve diğer giderlerin düşürülmeden ürün fiyatlarının azalmasının mümkün olmadığını belirtiyor. Yetkililerce bunun en büyük göstergesi de pazar ve marketlerdeki yüksek fiyatlar gösteriliyor. Yeşil bitkiler 0.50-4 lira, yaş sebzeler 5-25 lira, meyveler ise, 5-30 lira arasında. Karpuz ve kavun ise kiloda 1-4 lira ile meyvelerin en ucuzu olarak rağbet görüyor. Sebze ve meyveler hava şartlarıyla birlikte, arz ve talebe göre de fiyatları değişiyor. Bazı ürünlerin fiyat artışı alım gücünü zorlarken, tüketicilerin ucuz gıdaya ulaşmasını zorlaştırıyor. Diğer yandan dünyada %1-4 arasında olan KDV'nin Türkiye'de %8 olarak uygulanması da fiyatları etkiliyor.

"Haksız kazanç şehir efsanesi"

Mevcut fiyatların şartlara göre oldukça makul seviyelerde olduğunu belirten Türkiye Halciler Federasyonu (TÜRKHAL) Başkanı Yüksel Tavşan, "Ürünlerin kendine has özellikleri oluyor. Bollukta oluyor, azalmada. Asıl önemlisi, birileri suni fiyat artışıyla haksız kazanç sağlayarak cebine bir şeyler indiriyor mu? Maliyetlere bakıyoruz, herkesin haklı olduğunu görüyoruz. Bu söylemde, şehir efsanesi olmaktan öteye gitmiyor.

Türkiye rekabetçi sistemi ortaya koyacak ya da tüketime 'Marj' getirecek" dedi.

"Türkiye'de tarım yapmak pahalı"

Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Başkanı Hüseyin Demirtaş, kışın bile fiyatların bu kadar yüksek olmadığına dikkat çekerek, "Kim ne derse desin, ülkede %21 oranında enflasyon var. Türkiye'de tarım yapmak çok pahalı. Enteresan olan, mazot, gübre, ilaç, su, elektrik gibi birçok girdi maalesef ithal. İhracat başlayınca mal azalıyor, talep de yükselince fiyat tırmanıyor" açıklamasında bulundu.

Şanlıurfa, makarna üretecek yatırımcı arayışına girdi

Buğday üretiminin en çok gerçekleştiği iller arasında yer alan Şanlıurfa'da, Ticaret ve Sanayi Odası makarna tesisi kurulması amacıyla fizibilite raporu hazırladı. Söz konusu raporla, yerli ve yabancı yatırımcıların, makarna üretimi için kente gelmesi hedefleniyor. Şanlıurfa, üretiminde öne çıktığı buğdayın katma değerli ürüne dönüşmesi için yatırımcı arayışında. Bu doğrultuda makarna üretim tesislerine ev sahipliği yapmayı hedefleyen Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası , yerli ve yabancı yatırımcıların önünü açmak için Türkçe ve İngilizce dillerde 'Makarna Üretim Tesis Fizibilite Raporu'nu hazırladı. Şanlıurfa'nın olanaklarını geliştirmeyi ve bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanmasına katkı sağlamayı amaçlayan fizibilite, Karacadağ Kalkınma Ajansı'nın 2018 Yılı Fizibilite Destek Programı kapsamında Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası ile imzalanan hizmet alım sözleşmesi uyarınca hazır hale geldi.

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İbrahim Halil Peltek, Şanlıurfa'da herhangi bir makarna üretim tesisi bulunmadığını belirterek, "Bu çalışmayla yılda yaklaşık 1.5 milyon ton buğday üretimi gerçekleştiren ilimize makarna tesisi kazandırmayı planlıyoruz dedi.

Peltek, "Fizibilitemiz sonrasında gerçekleşecek yatırım ile birlikte bölgenin tarım ürününün profesyonellik ve teknoloji ile buluşacağını, bunun da ilin katma değerini bir bütün olarak artıracığını düşünüyoruz. Makarna tesis kurulması, geleneksel tarım ürünlerinin son teknoloji ile harmanlanarak, bölgemizin gıda imalat sektörüne katkı sağlayacak. Bunun yanı sıra istihdamı da artıracak" dedi.

‘Türk lirasına güvenen herkes kazanacak’

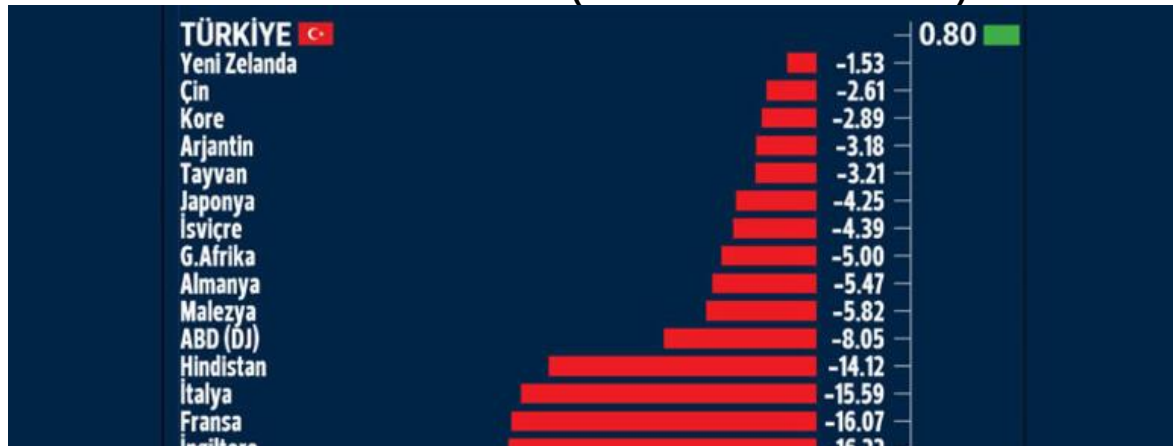

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Borsa İstanbul'un yılbaşından bu yana artan yatırımcı ilgisiyle yükselişini devam ettirdiğini belirterek, 2020 yılının kayıplarını geri alan az sayıda borsadan biri olduğunu bildirdi.

Albayrak, Twitter hesabından, Borsa İstanbul'un yükselişine ilişkin paylaşımda bulundu. Paylaşımında, aralarında Almanya, Fransa, Çin ve İngiltere gibi ülkelerin bu yılki borsa performanslarının yer aldığı grafiğe de yer veren Albayrak, “Borsa İstanbul, yılbaşından bu yana artan yatırımcı ilgisiyle yükselişini adım adım devam ettirerek 2020 yılının kayıplarını geri alan az sayıda borsadan biri oldu. Türk lirasına güvenen, Türk varlıklarına ve şirketlerinin büyüme hikayesine inanan herkes kazanacak” ifadelerini kullandı.

Güven endeksi artışını değerlendiren Bakan Albayrak, şunları söyledi: “Güven endeksi haziran ayında bir önceki aya göre; hizmette yüzde 8.5, perakendede yüzde 9.3 ve inşaatta yüzde 33.1 arttı. Ekonomik İstikrar Kalkanı ile verdiğimiz destekler, sektörel güven endekslerimize de yansıdı. Veriler bu zor süreçten güçlenerek çıkacağımıza olan inancımızı destekliyor.”

ÜLKELERİN BORSA PERFORMANSI (1 OCAK - 23 HAZİRAN %)

Bankalardan sorunlu krediler için önemli hamle! Varlık Yönetim Şirketi kuruluyor

Son dakika haberlere göre, bankalar sorunlu krediler için Varlık Yönetim Şirketi kuruyor. Yeni yapıyla bankalar donuk alacaklarını bilançodan çıkaracak. Şirketler ise tek bir varlık yönetimiyle muhatap olacak.

Türkiye Bankalar Birliği, uluslararası danışmanlık şirketi Ernst&Young'a fizibilite raporu hazırlattı. Bankalar, ortaklaşa kuracakları şirkete sorunlu kredilerini geçirebilecek. Yeniden yapılandırma ve refinansman konusunda elleri rahatlayacak. Böylece hem sektörün aktif kalitesi iyileşecek hem de tahsil kabiliyeti düşen varlıklar daha verimli yönetilecek.

Sabah'tan Dilek Güngör'ün haberine göre kredilerin rehabilitasyonu ile ekonomiye katkı sağlanacak. Bankalar, donuk alacakları bilançodan çıkarabilecek. Varlık Yönetim Şirketi, sermaye yeterlilik rasyosuna ve büyümeye katkıda bulunacak. Yeni sistemle, kredi ilişkisi bulunan şirketlere yönetimsel destek de verilecek.

İHTİYAÇ VAR MI?

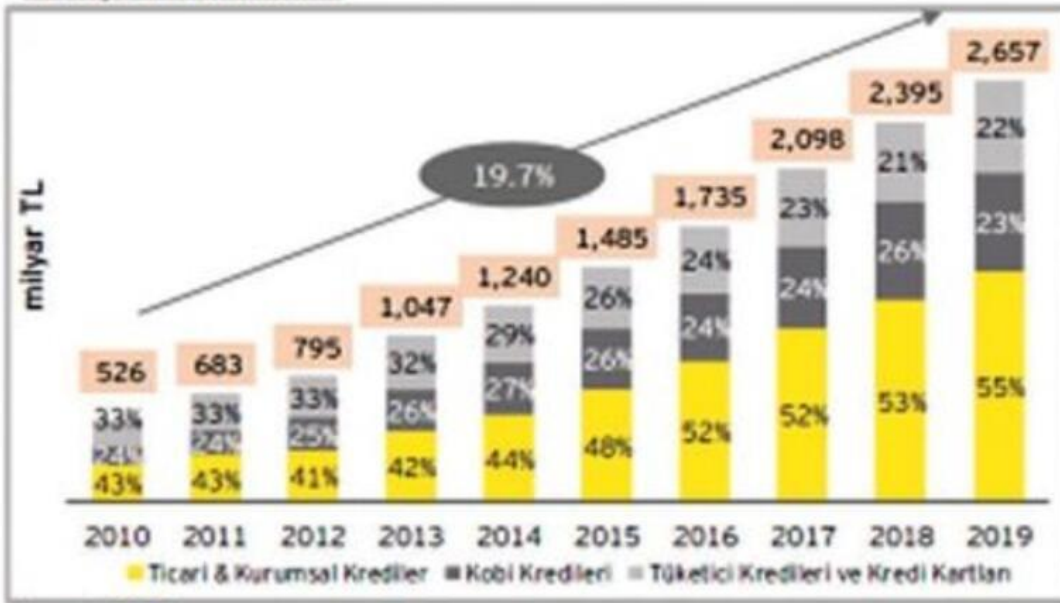
Bankacılık sektöründe kredi hacmi 2018'de yüzde 14, 2019'da yüzde 11 büyümeye gösterdi. Donuk kredi hacmi ise yüzde 50'nin üzerinde arttı. Özellikle Ağustos 2018'deki kur krizinden sonra ticari ve kurumsal kredilerde bankaların donuk alacakları yükseldi. Bankalar donuk kredileri yeniden yapılandırma ve refinansman yöntemleriyle iyileştirebiliyor. Ancak bir şirketin kredisinde birden çok banka söz

sahibi olduğu zaman yapılandırılmalarda iş tıkanıyor. Bu da bankaların donuk alacaklarının iyileştirilmesinin önünü tıkıyor.

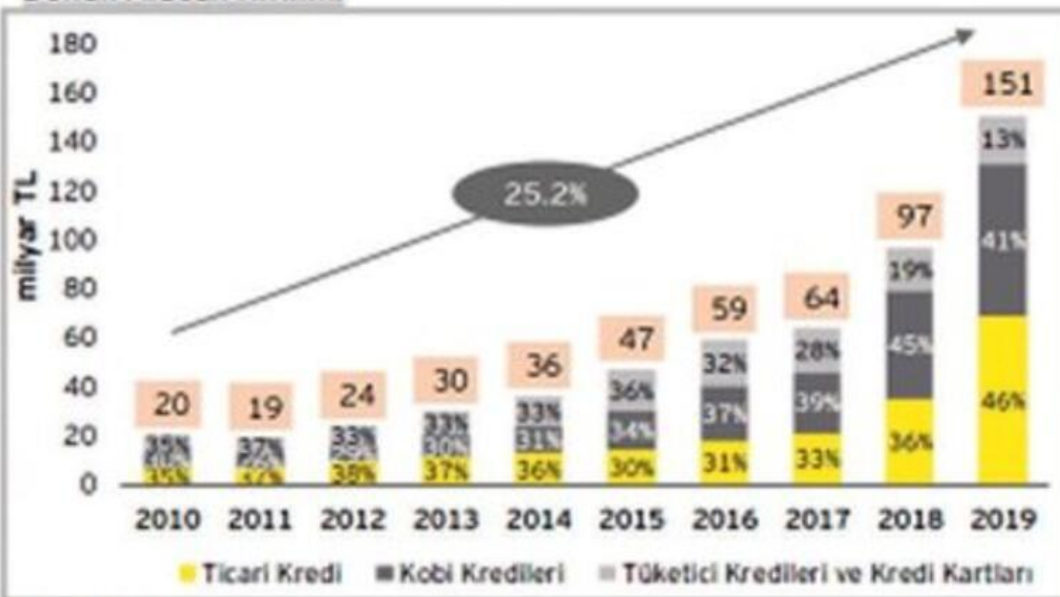
BANKALAR ORTAK OLACAK

Yeni yapının sektördeki bankaların katılımıyla kurulması öngörülüyor. Varlık Yönetim Şirketi'nin, donuk alacakların tahsilatının yanı sıra borcunun tahsil edilmesi zor şirketlere de destek vererek onları ekonomiye kazandırmayı planlıyor. Hızlı kararların alacağı yeni yapı sayesinde, bankalardaki sorunlu alacakların eritilmesi için menkul kıymetleştirme, tahvil ihracı gibi alternatif finansman kanallarına da başvurulabilecek. Varlık Yönetim Şirketi'yle bankacılık sektörünün likit varlık temini sağlanabilecek.

Türkiye Kredi Kırılımı

Donuk Alacak Kırılımı

19 ŞİRKET BİREYSEL KREDİLERE BAKIYOR

Türkiye'de 19 aktif varlık yönetim şirketi var. Ancak bunlar ağırlıklı olarak tüketici kredilerinin tahsiline yönelmiş durumda. Büyük ölçekli ticari ve KOBİ kredilerinde uzmanlıkları yok. Bu şirketlerin ölçekleri küçük olduğu için toplam donuk alacakların yüzde 5.8'ini satın alabiliyorlar.

BİR TAŞLA ÜÇ KUŞ

BANKALAR...

Bankaların sermaye yeterlilik rasyosu uzun vadede olumlu etkilenir. Sorunlu alacaklar bilançodan çıkınca yurtdışından daha ucuz borçlanırlar. Sorunlu kredilerin tahsilatından çok izlenmesine odaklanıp iş yükünü azaltırlar. Bankaların piyasa değerine olumlu yansır.

ŞİRKETLER...

Birden çok bankaya kredi borcu olan şirketler tek bir varlık yönetim şirketiyle görüşerek, daha hızlı aksiyon alır. Kredi borçlusu şirket, Varlık Yönetim Şirketi'nin yönetsel desteğiyle ekonomiye kazandırılır. Hızlı karar süreçleriyle üretime ve istihdam sağlamaya devam eder.

EKONOMİ...

Bankaların ticari kredilerindeki rehabilitasyon, kredi büyümesine yarar. Donuk alacaklar canlı krediye çevrilip, sorunlu krediler donuk alacağa dönüşmediğinde bankaların bilançoları güçleneceği için ekonomiye daha fazla kaynak aktarılır. Bankacılık sektörünün kredi hacmi arttıkça ekonomik büyüme güçlenir.

Yabancı ekonomistler faiz indirimi bekliyor

Yabancı ekonomistler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun bugün gerçekleştireceği toplantıda, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranında (politika faizi) indirimine gitmesini bekliyor. Yabancı ekonomistler, genel olarak politika faizinde 50 baz puanlık indirim bekliyor.

Societe Generale Gelişmekte Olan Piyasalar Strateji Direktörü Phoenix Kalen, Merkez Bankası'nın politika faizini 50 baz puan düşürerek, yüzde 7,75 seviyesine çekebileceğini dile getirdi. Hızlı kredi büyümesi öncülüğünde ekonomik iyileşmeyi teşvik etmek için TCMB'nin parasal gevşemeye devam edebileceğini söyleyen Kalen, TL'de son dönemlerde görünen istikrarlı seyir, döviz kurlarındaki volatilitenin düşmesi ve risk iştahına yönelik yukarı yönlü trendle ekonominin rahatlayabileceğini aktardı.

Medley Global Advisors Direktörü Nigel Rendell, TCMB'nin genişlemeci tutumuna devam edeceği öngörüsünde bulundu. Bankanın politika faizini 50 baz puan düşürerek, yüzde 7,75'e indirebileceğini belirten Rendell, otoritelerin ekonomik iyileşmeyi hızlandırmak için kararlı görüldüğünü ifade etti.

9 toplantıda 1.575 baz puan indirim

Commerzbank Gelişmekte Olan Piyasalar Kıdemli Ekonomisti Tatha Ghose de Merkez Bankasından politika faizinde 50 baz puanlık indirim beklediğini aktardı. Rabobank Gelişen Piyasalar Kıdemli Kur Stratejisti Piotr Matys ise TCMB'nin politika faizini 25 baz puan düşürerek yüzde 8 seviyesine çekebileceğini kaydetti.

Merkez Bankası, bundan önceki Para Politikası Kurulu Toplantısında politika faizini 50 baz puan düşürerek yüzde 8,75'ten yüzde 8,25'e çekmişti. Banka, Temmuz 2019'dan başlayan politika faiz indirim sürecini üst üste 9 toplantıda sürdürdü. Politika faizi toplamda 1.575 baz puanlık düşüşle yüzde 24'ten yüzde 8,25'e çekildi.

Bu kaçışı durdurun

Finans çarkının dönmesi için sürekli yabancı sermaye girişine ihtiyaç duyan Türkiye’de yılbaşından bu yana sadece finansal piyasalardan 10 milyar dolarlık sermaye çıkışı oldu. Küresel sermayenin yatırım kararında belirleyici olan MSCI da 2020 raporunda, uygulanan ekonomi politikalarına işaret ederek ‘Piyasaya erişim bozuldu. Türkiye yatırım endeksinde alt lige düşebilir’ diyerek bugünkünden daha olumsuz bir tablo uyarısında bulundu.

Yabancı yatırımcılar Türkiye piyasalarından her fırsatta çıkış yapmaya devam ediyor. Azalan rezervler karşısında swap arayışları ile döviz açığı kapatılmaya çalışılıyor. Koronavirüs salgınıyla birlikte tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de derin ekonomik yaralar açıldı. Özellikle ülke içinde nakit akışının sağlanması için para basılması ihtiyacı doğdu. Koronavirüsün getirdiği olumsuz ekonomik ve finansal gelişmelere paralel olarak Türk Lirası’nın yıl başından beri dolara karşı yüzde 13 değer kaybetmesi, Türkiye’deki düzenleyicileri kurun hareketini kısıtlamaya yönelik önlemler almaya itti. Olağan üstü bu durum karşısında neredeyse birçok ülke para basmaya yönelirken, karşılığını da doldurması bekleniyordu. Fakat, Türkiye para basmanın karşılığını döviz ile dolduramadı. Elindeki olan rezervlerin gün geçtikçe erimesi yabancıların panik yapacak kaçmasına neden oldu. Hükümet tarafından TL’ye getirilen likidite sınırlamaları da bazı yabancı bankaların -ki bu bankalar ülkenin swap köprülerinden biri- TL cinsinden işlemleri askıya almasına yol açtı.

Merkez Bankası verilerine göre, yabancı yatırımcıların yıl başından bu yana toplamda 10 milyar 970 milyon dolarlık finansal varlık satışı yaptığı görülüyor. Bunun sadece 3

milyar 924 milyon dolarlık kısmını hisse senetleri oluştururken, 7 milyar 046 milyon doların da devlet tahvillerinden (DİSB) çıkış yaptığı görülüyor. Son 3 aylık dönemde ise (Mart-12 Haziran) toplamda yabancıların 7 milyar dolara yakın satış yaptığı Merkez Bankası kayıtlarında mevcut. Öte yandan yılın ilk 4 ayında ödemeler dengesi verileri de benzer sonuçları barındırıyor. Bahsedilen dönemde 8 milyar 572 milyar dolar finans hesabından, 3 milyar 685 milyon dolar da kaynağı belirsiz çıkış gerçekleşmiş. Buna 12 milyar 855 milyon dolarlık cari açık eklendi mi rezervler 25 milyar 128 milyon dolar erimiş. Veriler Türkiye'nin ciddi bir şekilde döviz ihtiyacı olduğunun altını çiziyor.

Dünyanın en büyük endeks sağlayıcısı MSCI ise bu verilerden yola çıkarak Türkiye hisse senedi piyasasının gelişmekte olan ülkeler endeksinden çıkarılabileceği uyarısında bulundu. Şirketin yaptığı açıklamada hisse senetleri piyasasına kurumsal yatırımcı erişiminin daha da zorlaşması durumunda Türkiye'nin bir alt endekse düşürülebileceğini kaydetti. Dünya çapında endeks izleyen fonların büyük bir bölümü MSCI endekslerine bakarak portföylerini belirliyor. Bir ülkenin endeksten çıkarılması veya endeks içindeki ağırlığının azaltılması hisse piyasalarından yatırımcıların çıkmasına neden olabiliyor. MSCI ayrıca Türkiye hisse senedi piyasasına yatırımcı erişiminin daha da kötüleşmesi durumunda, Türkiye endeksinin gelişme ihtimali olan veya solo/tekil piyasalar statüsünde yeniden sınıflandırılabileceğini belirtti.

SORUNLU KREDİLER GELECEK YIL ARTACAK

Kredi derecelendirme kuruluşu S&P Global Ratings Türkiye bankacılık sektöründeki sorunlu kredilerin önümüzdeki seneye kadar yüzde 20 seviyesini aşacağını tahmin etti. Sebep olarak ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik daralma ve liradaki değer kaybı gösterildi. S&P sektörde takipteki alacak (NPL) oranının son verilere göre yüzde 4,6 ile görece düşük düzeyde olmasına rağmen Türkiye'deki bankaların, diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasla yüksek şirket borçları gibi baskı yaratan unsurlar ile karşı karşıya olduğunu belirtti. Yapılan açıklamada "Kredi Garanti Fonu (KGF) ve son dönemde kamu bankaları üzerinden hızla kredi verilmesine ek olarak dövizle borçlanma oranının çok yüksek olması gibi... spesifik nedenler riskleri artırıyor" denirken, döviz kredilerin toplam kredilere oranının yüzde 37'si seviyesine yakın olduğu ifade edildi.

TÜRKİYE'DE KUVVETLER AYRILIĞI İLKESİ ZAYIF

S&P'den yapılan açıklamada "2021'e kadar NPL'lerin yüzde 11-12 seviyesine yükselmesini, Eylül 2019'da yüzde 10 düzeyinde olan sorunlu kredilerin (NPL ve yeniden yapılandırılan krediler) yüzde 20 seviyesini aşmasını bekliyoruz" ifadesi yer aldı. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, bankalara yeniden yapılandırmaları hızlandırmaları çağrısında bulunmuş ve "Tüm paydaşların kazandığı etkin ve hızlı çalışan model ortaya koyabilirseniz biz de devlet olarak bu yapıya tüm desteği sağlarız" demişti. S&P ek olarak Türkiye'de kuvvetler ayrılığı ilkesinin zayıf durumda olduğunu ve bu nedenle TCMB ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) aldığı kararların kalitesi ve bağımsızlığına yönelik soru işaretleri oluştuğunu ifade etti. Kuruluş Türkiye'nin bankacılık sektörünün Azerbaycan, Mısır, Kazakistan, Yunanistan, Bangladeş ve Arjantin ile aynı grupta değerlendirdiğini belirtti.

AÇIĞA SATIŞ YASAKLARI YATIRIMCIYI TETİKLEDİ

MSCI'dan yapılan açıklamada "17 Haziran 2020'de yayımlanan 'MSCI 2020 Piyasa Erişimi İncelemesi'nde vurgulandığı üzere, Türk hisse senedi piyasasına yatırımcı erişimi, Ekim 2019 ve Şubat 2020'de açığa satış ve hisse senedi borç/ödünç verme yasaklarının getirilmesinden olumsuz etkilendi. Yasaklar, kurumsal yatırımcıların aktif yatırım görüşlerini ifade etme ve portföy riskinden korunmasını kısıtlıyor" denildi.

TURKCELL'İN ORTAĞI AZA ÇOĞA BAKMADI

Geçen haftalarda Turkcell'in Türkiye Varlık Fonu'na satışı gündem olmuştu. Bloomberg, İsveçli Telia'nın Turkcell'deki hisselerini satmak için Türkiye Varlık Fonu ile görüşmesiyle ilgili bir haber analiz yayınladı. Telia'nın belirttiği 530 milyon dolarlık fiyatın, şirketin piyasa değerine göre yüzde 54'lük bir indirimle işaret ettiğine dikkat çeken Bloomberg, Telia'nın Türkiye'den çıkabilmek için "yüksek bir fiyat" ödemeyi göze aldığını yazdı. Satışın Turkcell'in yönetimi, temettü politikası ve diğer konulardaki 15 yıllık anlaşmazlıklara bir nokta koyacağına dikkat çeken Bloomberg, TL'deki değer kaybının da Telia'nın gelirlerini azalttığını belirtti. Haberde, Telia'nın İskandinavya'da büyümeyi planladığı bilgisi verildi. Şirket 2000 yılında 17 milyar dolara halka arz edilmişti.

Artan vakalar ve piyasalarda moral bozdu

Küresel piyasalar, ABD'de koronavirüs vakalarının artması, küresel ticari gerilimler ve IMF ekonomik projeksiyonlarını aşağı revize etmesi sonucunda geriliyor. Yurt içinde ise Merkez Bankası'nın faiz kararı bekleniyor. Dolar/TL, 6,85 seviyelerinde yatay seyrini sürdürüyor.

25 Haziran 2020

ABD'de koronavirüs sayılarındaki artış ve ABD ile Avrupa arasındaki ticari gerilimin risk iştahını düşürmesiyle birlikte dün başlayan satış dalgası bugün de devam ediyor. IMF'in küresel ekonomiye ilişkin öngörülerini aşağı yönlü revize etmesi de satışları destekledi. New York borsaları dün yüzde 2'nin üzerinde değer kaybederken bu sabah saatlerinde ABD vadeliinde de kayıplar sürüyor. Çin ve Hong Kong borsalarının tatilde olduğu günde Hindistan hariç Asya borsalarının tamamında eskiler söz konusu.

Dolar/TL sakın; Gözler Merkez Bankası'nda

Uluslararası piyasalarda artan koronavirüs vakalarıyla birlikte riskten kaçış hareketleri doların değerini yükseltirken dolar/TL'de bir süredir sakın seyrir hakim. Bu sabah saatleri itibarıyla dolar/TL 6,85'ten el değiştirirken euro/TL 7,71 düzeyinde.

Yurt içinde ise gözler Merkez Bankası'nın bugün gerçekleştireceği PPK toplantısında olacak. Uzmanlar TCMB'nin politika faizinde 25-50 baz puan aralığında indirim bekliyor. Politika faizi mayıs ayında yapılan 50 baz puanlık indirimle birlikte 8,25'e indirilmişti.

Altın 12 yılın zirvesinden sonra hafif düşüşte

Altın, koronavirüs vakalarındaki artışın etkisiyle hisse senedi piyasalarında yaşanan satış

baskısı sonucunda bazı yatırımcıların nakde yönelmesiyle, önceki işlem gününde gördüğü sekiz yılın zirvesinden hafif geriledi.

Altının spot piyasadaki ons fiyatı dün 1,779 dolar ile Ekim 2012'den bu yana en yüksek seviyesine yükselmesinin ardından bugün %0.1 düşüşle 1,760.39 dolarda bulunuyor.

Brent yeniden 40 doların altında

Petrol fiyatları, ABD ham petrol stoklarının rekor seviyeye çıkması ve COVID-19 vakalarındaki yeniden hızlı artışın yakıt talebindeki canlanmayı durdurabileceği endişeleriyle gerileyerek, önceki işlem gününde yüzde 5 olan kayıplarını bugün artırdı. Brent ham petrolünün en yakın vadeli varil fiyatı dün 2,32 dolar geriledikten sonra bugün de 40 doların altına geriledi. Saat 09.00 itibarıyla brent petrolün varili 39,82 dolar; ABD hafif ham petrolü 37,75 dolarda bulunuyor.

ABD'de koronavirüs vakalarında rekor artış

ABD'de Florida, Oklahoma ve Güney Carolina eyaletlerinde dün yeni vakalarda rekor artışlar bildirildi. Koronavirüs vakaları diğer yedi eyalette haftanın başlarında rekor seviyeleri görmüştü ve Avustralya'da koronavirüs vakalarında iki ay içinde en büyük günlük artış bildirildi.

New York, New Jersey ve Connecticut valileri, dokuz eyaletten gelen yolculara geldikleri

zaman karantinaya alınmaları talimatı verdi. Bu talimat salgın nedeniyle devreye alınan

kısıtlamalarının sona erdirilmesini bekleyen yatırımcıları endişelendirdi.

Teksas Valisi Greg Abbot'un bir televizyon röportajında yaptığı açıklamaya göre Teksas da

"büyük bir salgın" ile karşı karşıya ve yetkililer yerel kısıtlamalar düşünüyor.

Çin Patent Kurumu'ndan yerli otomobile tasarım tescili

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun otomobillerinin tasarımları Çin Patent Kurumu tarafından tescillendi.

24 Haziran 2020

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun otomobillerinin tasarımları Çin Patent Kurumu tarafından tescillendi.

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun (TOGG) otomobillerinin SUV ve Sedan tasarımları, Çin Patent Kurumu tarafından TOGG adına tescillendi.

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun resmi Twitter sayfasında yer alan paylaşımda, "SUV ve Sedan tasarımlarımız, Avrupa Birliği'nden sonra şimdi de Çin Patent Kurumu tarafından TOGG adına tescillendi. Sırada yeni kıtalar var. #YeniLigeYolculuk kıtalar arası devam ediyor." ifadelerine yer verildi.

TOGG'un otomobillerinin iç ve dış tasarımları, nisan ayında Avrupa Birliği Fikri Mülkiyet Hakları Ofisi tarafından tescil edilmişti.

Tarım yoksa, gıda güvenliği de yok!

Anadolu Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan, tarım sektörünün stratejik önemini ve grubun tarım vizyonunu DÜNYA'ya yazdı. Özilhan, "Dünyaya yetecek kadar gıdanın sağlanabilmesi için tarım alanında atmamız gereken çok önemli adımlar var" dedi.

25 Haziran 2020

Tarımı hem bugünün hem de geleceğin sektörü olarak gördüğümü her fırsatta vurguluyorum. Bizden sonraki nesillerimiz için kuşaklar boyunca bereketli topraklarımızın bize sunduğu miras olan tarım sektörünü geleceğe taşımak ile yükümlüyüz. Tarım, insanlığın beslenmesinde, sanayi sektörüne hammadde sağlanmasında, kırsal kalkınmada, istihdam artışında ve dış ticarete döviz kazanımında çok önemli rol oynuyor. Ayrıca, dünya genelinde açlığın ve yoksulluğun sonlandırılması, gıda israfının azaltılması, çölleşme ve kuraklıkla mücadele, biyoçeşitliliğin korunması gibi sürdürülebilirlik ile ilgili karşı karşıya olduğumuz pek çok küresel sorunun ortak bir noktası olarak da stratejik öneme sahip.

TARIM SEKTÖRÜ GÜNDE 7 MİLYAR DOLARLIK ÜRETİM DEĞERİ YARATIYOR

Pandemi döneminde oluşan gıda talebi, tarımsal üretimin insanlığın geleceği ve sürdürülebilirliği için ne kadar büyük öneme sahip olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Yapısal reformların gerçekleştirilmesinin ve dijitalleşmede adımlar

atılmasının gerekliliğini de daha çok fark etmemizi sağladı. Tarım sektörü, bugün dünya nüfusunun dörtte birinden fazlasını istihdam ederken, günde 7 milyar dolarlık bir üretim değeri oluşturuyor. 2030 yılında dünya nüfusunun 8,5 milyara, Türkiye nüfusunun da 90 milyona yaklaşacağı öngörülüyor. Geleceğin nüfusunu beslemek için bugüne oranla daha az çiftçi, yaklaşık yüzde 50 daha fazla tarımsal üretim yapmak zorunda kalacak. Dünyaya yetecek kadar gıdanın sağlanabilmesi için tarım alanında atmamız gereken çok önemli adımlar var. Anadolu Grubu olarak uzun yıllardır tarım konusunu sahipleniyor ve Grup şirketlerimizle birlikte tarım sektörüne önemli yatırımlar yapıyoruz. Şirketlerimizden Anadolu Efes ve Migros uzun yıllardır milli tarımı desteklemeye yönelik kapsamlı projeler gerçekleştirirken, Anadolu Isuzu ve Anadolu Motor da tarımsal ihtiyaca yönelik araçlar üreterek sektöre destek veriyorlar. Hepsinden önemlisi, Türkiye’de tarımın ve tarıma dayalı endüstrinin gelişiminde öncü şirketlerden biri olan Anadolu Etap şirketimiz ile ülkemizdeki en modern, sürdürülebilir ve akıllı tarım uygulamalarını hayata geçiriyoruz.

ANADOLU ETAP, 60 ÜLKEYE İHRACAT GERÇEKLEŞTİRİYOR

Bugün ülkemizin en büyük meyve şirketi olan Anadolu Etap, Türkiye’nin 6 bölgesinde toplam 30 bin dekarlık alan üzerine kurulu 8 çiftliği, 5 milyon dikili meyve ağacı, üç meyve suyu fabrikası ve bir paketleme tesisi ile hizmet veriyor. 2019 yılında 350 bin ton meyve işledi. Satışlarının yüzde 65’ini ihracattan elde eden şirketimiz Japonya, Avrupa ve Amerika’yı da içeren çok geniş bir pazar ağında, 60 ülke ve 200’e yakın müşteriye kaliteli taze meyve ve meyve suyu konsantresi sağlıyor. Geçtiğimiz günlerde Anadolu Etap’a ve Türk tarımının geleceğine duyulan güvenin bir göstergesi olarak Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Hollanda merkezli kalkınma bankası FMO ile birlikte 60 milyon Euro’luk kredi sağladı. EBRD, daha önce Temmuz 2016’da Anadolu Etap’a verdiği 50 milyon Euro kredi ile Türkiye’deki ilk tarım kredisini kullandırmıştı. Anadolu Etap, iki Avrupa bankasından aldığı destekle ‘sağlıklı nesiller için sağlıklı meyveler üretme vizyonu doğrultusunda ülkemizde tarımsal kalkınmayı destekleyen ve ülkemize döviz kazandıran ihracat faaliyetlerine daha güçlü bir şekilde devam edecek.

ÇİFTLİKLERİMİZDE VE AR-GE TESİSİMİZDE ‘HASSAS TARIM’ YAPIYORUZ

Tarımda sektör lideri olarak yatırımlarımızın çok büyük bir bölümünü akıllı tarım ve üretim teknolojilerine kanallı etmiş durumdayız. Üretim süreçlerimizin her aşamasında akıllı ve yenilikçi tarım uygulamalarını ve modern teknolojileri kullanarak, kaliteli, sürdürülebilir ve güvenli gıda üretimini gerçekleştiriyoruz. Bu amaçla “Sürdürülebilir Tarım İlkeleri”ni paydaşlarımızla birlikte oluşturarak, iş planlarına entegre eden Türkiye’deki ilk tarım ve gıda şirketiyiz. Endüstri 4.0 yanında, Tarım 4.0 uygulamalarını da ülkemize kazandırma yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Hali hazırda, farklı meyve tiplerine göre çiftliklerimizde ve Ar-Ge tesislerimizde “Hassas

Tarım” yapıyor, 9 farklı meyvede 150 farklı çeşit yetiştiriyoruz. Ekimden hasada kadar olan süreçlerin tamamında ileri teknoloji tarım araçları kullanıyor; yenilikçi teknolojileri iş süreçlerimizde uyguluyoruz. Arazi hazırlamadan hasat aşamasına kadar tüm süreçlerde yüksek teknolojili mekanizasyon kullanıyor, arazi tesviye ile ilgili uygulamaları GPS destekli yapıyoruz. Tarımsal meteorolojik istasyon teknolojileri, akıllı sulama ve gübreleme sistemleri, IOT teknoloji tabanlı ısı, nem, sıcaklık ölçer ekipmanları, yapay zeka tabanlı meyve seleksiyon/sınıflandırma makinaları, otomatik donsavar pervane sistemleri ve bunu destekleyen ERP yazılımları kullanıyoruz. Yakın gelecekte dron sistemleri ile daha geniş alanları daha hızlı analiz edebilecek sistemleri kullanmayı planlıyoruz. Bu şekilde yüksek katma değerli ürünler üreterek ülke ekonomisine katkı sağlamaya devam edeceğiz.

Tarım sektörüne sanayileşme kadar önem vermeliyiz

80 milyonluk bir ülke olarak, her zaman gıda güvenliği ve güvenilirliği sağlayacak sürdürülebilir bir tarımsal üretim sistemine ihtiyaç var. Tarıma, sanayileşme kadar önem vermek, yatırım yapmak durumundayız. Özellikle böyle zorlu dönemlerde, yurtdışından yatırım çekebilmek ya da finansal destek alabilmek yatırımlarımıza devam edebilmemiz ve büyütebilmemiz açısından önem taşıyor. Doğru modeller üzerinde çalışmalar yaparak ve doğru teşvik modelleri kurgulayarak, tarım sektörünün ülkemizin geleceğinde çok önemli bir rol oynamasını sağlayabiliriz. Tarım sektörü geleceğe hazırlanırken, teknolojik gelişmelere ve her sektörde gerçekleşen dijital dönüşüme entegre olmalı, inovatif çalışmaların sunduğu verimlilik fırsatlarını iş süreçlerimize yansıtmalıyız. Toplum olarak her alanda üretken olacağımız ve yeniliklerle geleceğimizi şekillendireceğimiz bir bakış açısı bizleri güçlü kılacaktır.

Rüştü BOZKURT

25 Haziran 2020

Tarım ve hayvancılıkta “dolduruşa” gelmeyin

COVID-19 hastalığı “uygarlığımızın boşluklarını” gözler önüne serdi. Onlardan biri, kimi ülkelerin açgözlü tutumlarının yarattığı “iklim değişikliğinin etkileri”. Gelişmiş ülkeler, bütün insanlık üzerinden sağladıkları refahın nasıl bir yıkıma yol açacağını artık savunacak gerekçe bulamıyor. İkincisi, yaşanan salgın, gıda güvencesinin ülkelerin “beka sorunu” olduğunu hatırlattı. Sağlık sisteminin ne denil önemli bir toplumsal görev olduğunu ağır bedeller ödeterek anımsattı. İstihdamın önemini, su sorunumuzu, enerji ihtiyacımızı özetle var olmanın gerek şartlarını hep birlikte bir kez daha fark ettik.

Toplumların aşırı duyarlı olduğu dönemler, farkındalığı artırma “fırsatı” kadar, sloganlara kapılma “tehlikeleri” de yaratıyor. Tarım ve hayvancılık alanında “arka plan birikimi” olmayan söylemlerin kaynak israf ettirmesi olasılığı bir hayli yüksek. Süttaş Yönetim Kurulu Başkanı Muharrem Yılmaz’ın, “Salgınla birlikte bilime, konunun uzmanlarına kulak vermeyi, bilim insanlarını ayırt etmeyi öğrendik. Hayatımıza ‘Bilim Kurulu’ girdi. Bu dönemin önemli kazanımlarından birisi oldu. Tüketici dikkati biraz fiyattan gıda güvenilirliğine döndü. Gıda güvenilirliği konusu ‘romantik tercihlerden’ uzaklaştı, rasyonelleşti. Güvenilir markalara yönelme oldu’, diye yaptığı saptamaları sektörün bütün katmanlarında düşünmek gerekiyor.

Tarım ve hayvancılık alanında yatırım yaparken “başlangıç noktasına hassas bağlılık ilkesi” uyarınca ne yapılması gerektiğini başlıklar halinde paylaşacağım.

Tarım ve hayvancılık yatırımları yaparken “dolduruşa” gelmemek istiyorsak birbirini izleyen beş adıma özen göstermeliyiz: İlk adım, plan yapma disiplini. Yatırım yapmak istediğimiz alanı belirleyerek, fırsat ve tehlikeleri, olanak ve kısıtları dengeleyen planla yola çıkmalıyız. İkinci adım, yatırım yapacağımız alanla ilgili saha verilerine erişme olmalıdır. Üçüncü adım, yatırım yapacağımız alanla ilgili üretim sürecinin bütün aşamaları hakkında net bilgi sahibi olmaktır. Dördüncüsü, yakın ülkeler ve küresel ölçekte rekabet sistemi ve rakip stratejileri bağlamında olası sorunlar ve çözümler üzerinde analizler yaparak yolumuzu aydınlatmaktır. Beşincisi de, kendimize bir strateji belirleyerek, birikim yeteneklerimizi koruyacak bir strateji tasarlamak, bütün paydaşlarla stratejimiz paylaşarak ilerlememizi güçlendirmektir.

Plan disiplinin iki bileşeni var: Biri, sahadaki küçük veri ve küresel ölçekteki büyük veri. Diğeri, uygun bir zihni model ile verilerin analiz edilmesi. Analizler, öncelikle “pazarın” durunu gösterecektir. Ürettiğimizi kime, nerede ve nasıl satacağımızla ilgili sahadaki küçük veriyle, dünya geneleninin yarattığı büyük veriyi analiz etmeden yapılacak yatırımların batma olasılığı yüksektir. Çok net söylemek zorundayım, ortalıkta dolaşan rakamlara bakarak yapılacak yatırımların başarılı olması bir hayli zordur. Sahada çalışma yapılmalı, başarılı örnekler kadar özellikle başarısız olanların deneyimlerinden yararlanılmalıdır. Saha araştırmasının net bilgileri olmadan yapılan yatırımların çıkmaza girmesi olasılığı bir hayli yüksektir. Plan disiplini, öngören ve önlem almanın olmazsa olmazıdır. Günümüzde bağlantıların yaygınlaşması, iletişimin sınırsızlığı, işbirlikleri potansiyelinin küreselleşmesi planın önemini daha da artırıyor. Plan disiplini “kamu desteklerini” de ayrı bir değişken olarak ele almalı, serbest ve adil piyasada rekabette şans eşitliği bağlamında işyerinin sürdürülebilirliği analiz edilmelidir. Haksız rekabeti önleyecek desteklerin net tanımları planda yer almalı, uzun soluklu uygulamalarla tarım ve hayvancılığın yapısı değiştirilmeli, işlevleri geliştirilmeli, üretim kültürü bir üst basamağa çıkarılmalıdır.

Plan disiplini bağlamında uygun veriye erişme yanında “uygun alan ve yer seçimi” araştırması yapmadan da bir kuruş bile harcanmamalı. Giriş yapacağımız alanın piyasadaki akışlarını iyi izlemeliyiz. Üreteceğimiz ürünlerin satışlardaki kararlılığı, mevsimsel etkileri, ürüne zaman kazandıran altyapıların düzeyini ve erişebilme olanaklarını, lojistik sorunları gibi daha onlarca değişkeni analiz etmeye kafa yormalıyız. Giriş yapacağımız üretim alanındaki bilgilerimizin yeterlilik düzeyini sorgulanma özgüveni göstermeliyiz.

“Uygun ölçek yaratma” tarım ve hayvancılık yatırımlarının da kritik sorunlarından biridir. İşletme büyüklüğü, teknolojiyle ölçek arasındaki dengelerin kurulması gerekir. Ayrıca, ölçek büyüklüğünün girdi erişimi kadar pazara erişebilirlik bağlamları da hesaplanmalıdır. Ölçek ile teknoloji uyumu bir işletmenin sürdürülebilir olmasının yapısal özelliğidir. Ölçek sorununu sorgulama konusundan kaçınan bir girişim zorluklarla başa çıkamayacaktır.

Ölçek-teknoloji uyumu kadar, seçtiğimiz alanda “teknoloji ve iş yapma metotları” arasındaki dengeler de başarılı bir yatırım için sorgulanması gereken unsurlardır. Unutmayalım ki, rekabet gücü yaratmanın yarısı teknoloji ise diğer yarısı da iş yapma metotlarımızdır.

Asla ihmal edilmemesi gereken bir başka yatırım analizi konusu, ürettiğimiz ürünlerin varlığını saptadığımız pazarlara “erişebilirliği” daha başından iyi analiz edilmeli. Ürünlerimizi pazara erdirmenin maliyetleri bilinmeli, başka yerlerdeki rakiplerimizle erişim açısından zayıf ve güçlü yanlarımız bilinerek yola çıkılmalı.

Herhangi bir işte olduğu gibi tarım ve hayvancılık alanında “uygun maliyet ve fiyat dengesi” önce desteklerden bağımsız olarak ele alınmalı. Piyasa koşullarından, daha önce belirtilen bütün değişkenler dikkate alındığında var olabiliyor muyuz? Sadece “desteklere” dayalı bir yatırım yapmak, daha başından çıkmaza girmeyi kabullenmek anlamına gelir.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Şentop: ‘Darbeler parantezini kapatan bir adım’

25 Haziran 2020

Yassıada mahkemelerinin yok sayılmasıyla ilgili kanun teklifinin Meclis’te kabul edildiği gecenin sabahında Meclis Başkanı Mustafa Şentop’la görüştüm. Teklife ilk imzayı atan Şentop, aynı zamanda Yassıada mahkemelerinin yok sayılması formülünü geliştiren isim.

27 Mayıs’la ilgili karardan dolayı Şentop’u mutlu gördüm. “Çok önemli bir adımdı” diye söze başladı. “Bu düzenleme ile hukuk tarihimizdeki bir ayıbı düzelteren bir adım attık” diye konuştu.

Şentop'a ne hissettiğini sordum.

“Yassıada’da önceden verilmiş bir kararın yerine getirilmesi için sözde bir mahkeme kurulmuş. Tabiri caizse bir ‘infaz timi’ oluşturulmuş. Biz bunun bir mahkeme olmadığıнын tespitini yaptık ve bunu kuran hukuki düzenlemenin 27 Mayıs 1960 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmasını sağladık. Bu düzenleme hukuk tarihindeki, hukuk âlemindeki bir ayıbı, kötü hatırayı bir şekilde eldeki imkânlar çerçevesinde düzeltmek için atılmış bir adım oldu. Ayrıca Meclis’in bu anlamda tavrını da, yasama iradesiyle o tavır da net olarak tekrar ortaya koymuş olduk” dedi.

MECLİS DARBELERE KARŞI BİR DURUŞ ORTAYA KOYDU

Şentop, teklifin Meclis’te oybirliğiyle kabul edilmesini, darbelere karşı bir tavır olarak yorumladı. Şöyle konuştu: “Oybirliğiyle kabul edilmesinden dolayı bütün milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Meclisimizin bu konudaki kararlılığını da daha vurgulu bir şekilde ortaya koymuş olduk. Darbelere karşı Meclis’te bir karşı duruşun 27 Mayıs somut örneğinde ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Bu tavrın, bu duruşun devamlı olmasını temenni ediyorum.”

YENİ DÖNEMİ SORDUM

Meclis Başkanı, Yassıada teklifiyle darbelerin izlerinin silinmesi konusunda önemli bir adım attı. Şentop’a, yeni dönemde bu tür çabalarının olup olmayacağını sordum.

“İnşallah bu tavır ve kararlılık sürecektir. Özellikle son 18 yıldır bu konuda büyük adımlar atıldı. Bunlar sembolik adımlarla beraber, daha da önemlisi bu tür askeri müdahaleleri, darbeleri imkânsız hale getirecek kalıcı adımlar atıldı. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde siyasetin alanının genişlemesiyle beraber, vesayet odakları güç kaybetti. Millet iradesinin ve siyasetin öne çıktığı fiili durumu hukuki hale getiren Anayasa değişiklikleri ve kanun düzenlemeleri ve nihayetinde hükümet sistemi değişikliğiyle demokratik sistemi tahkim yönünde çok önemli adımlar atıldı. Türkiye’deki parlamenter sistem uygulaması, darbe ve müdahalelere zemin oluşturan, bunu kolaylaştıran bir işleyişe sahipti. Yeni sistemde yürütmenin doğrudan halk tarafından seçilmesi sebebiyle müdahaleleri zorlaştıran, seçilmişleri atanmışlar üzerinde daha güçlü hale getiren tablo ortaya çıktı. 16 Nisan 2017 referandumuyla gelen sistemin yeni bir dönemi ortaya koyduğunu düşünüyorum. Bunun 27 Mayıs 1960’la beraber başlayan darbeler ve müdahaleler parantezini kapatan bir adım olduğuna inanıyorum. Demokrasinin kökleşmesi için birçok şey yapıldı, ama bundan sonra da yapılabilecek şeyler de elbette var. İnşallah arkadaşlarımızla beraber bu yönde gayret göstereceğiz” diye yanıt verdi.

Şentop, “Meclis Başkanlığı seçim takvimi temmuz ayının başında başlayacak. 2-6 Temmuz arasında adaylık için resmi başvurular yapılacak. Muhtemelen 7 Temmuz günü seçim olacak” dedi.

Ekonomide iyileşme epeyi sancılı olacak

Esfender KORKMAZ

25 Haziran 2020

Dünya ve Türkiye, elbette pandemi krizinden çıkacak. Türkiye de iç dinamikler krizden çıkış için daha elverişlidir. Ancak, aynı zamanda hükümetlerin çıkış politikaları da önemlidir. Ekonomi yönetiminin aldığı genişletici kararlarda bu nedenledir. Ancak bu kararların bazıları algı yaratmak içindir. Bazıları TOKİ olarak devletinde içinde olduğu konut sektörünü teşvik etmek içindir ve bazıları da konjonktüre uygun değildir. Bunlar aynı zamanda iç dinamikleri engelliyor ve krizden çıkışta sancı yaratıyor.

1. Nisan ayında ekonomik göstergeler dip yaptı... Mayıs ve Haziranda Nisan ayına göre iyileşme var. Ancak yine de geçen yılın ayının seviyesine çıkamadı.

Merkez Bankası İktisadi Yönelim Anketi sonuçlarına göre, son üç aydaki üretim hacmi;

Nisan ayında yüzde -23,6

Mayıs ayında yüzde -47,3

Haziran ayında yüzde -45.0 oldu.

Bu demektir ki tüketimi teşvik talep artışı yolu ile üretime yansımadı.

2.Yine **Merkez Bankası imalat sanayii kapasite kullanım oranı** anketlerine göre; Haziran ayında imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı yüzde 66.0 oldu. İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranları geçen sene ve bu senenin ilk 2 ayında ortalama yüzde 76 idi. Kapasite kullanım oranının düşük olması üretimde daralma demektir. Bunun içindir ki, ikinci el araba fiyatları yenisine yaklaştı. Ayrıca düşük kapasite oranı birim başına üretim maliyetlerinin artmasına neden oluyor. Maliyet artışı da perakende fiyatlara, TÜFE'ye yansıyor. Ekonomi yönetiminin enflasyonu düşürme hedefi de tutmuyor.

3. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) açıkladığı **Haziran ayı güven endekslerinde** de Nisan ve Mayıs aylarına göre artış var. Ancak bu endeksleri herkesin içeriye kapandığı Nisan ve Mayıs ayları ile karşılaştırmak doğru sonuç vermez. Doğrusu geçen yılın ayın ayı ile karşılaştırmaktır. Bu haziranda 2019 Haziran ayına göre; Hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde düşme, tüketici güveninde ve inşaat sektöründe artış var.

HAZİRAN AYI GÜVEN ENDEKSLERİ			
ENDEKS	2019	2020	DEĞİŞME (YÜZDE)
TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	57,6	62,6	8,7
HİZMET SEKTÖRÜ	79,4	55,5	-30,1
PERAKENE TİCARET SEKTÖRÜ	93,2	86,4	-7,3
İNŞAAT SEKTÖRÜ	50,4	78,0	54,8

Ekonomi yönetimi bir yandan talep artışı yaratarak ekonomide canlanma ve büyüme sağlamak istiyor. Diğer yandan konut sektörüne çok düşük faizli kredilerle teşvik ediyor. Sonuçta talep stokta olduğu için üretime katkı sağlamayan, katma değer yaratmayan konut satışlarına kayıyor. Bu durumda ekonomide kısmen ve geçici bir canlanma olur ve fakat kalıcı büyüme sağlanamaz. Buna rağmen hükümetin konuta bu kadar imkan sağlaması demek ki devletinde TOKİ olarak işin içinde olmasından kaynaklanıyor.

4. Kamu ve özel yatırımlar iki senedir daralıyor. Dağıtılan krediler ve paralar yatırımları uyarmadı... Üstelik Betam'ın ikinci çeyrek için derlediği verilere göre, kamu yatırımları da geçen yılın ikinci çeyreğine göre yüzde 17,6 oranında daraldı. Bu şartlarda dağıtılan paralar konut alımları dışında altın ve dövize gitti. Toplam döviz mevduat hesabı 19 haziranda 225,6 milyar dolara yükseldi. Dahası dolara talep artışına eksi reel faizler de eklenince kur artışı tetiklendi. Hem de enflasyon hesabı şaşı.

5. Hükümet eğer ekonomiyi kendi haline bıraksaydı, iç dinamikler daha çabuk toparlanma getirirdi. Yanlış müdahale ters taraftan kesti ve çıkışı daha da sancılı yaptı.

Bu verilere göre hesaplandığında; bu yıl Nisan-Mayıs ve Haziranı kapsayan üçüncü çeyrekte GSYH'da yüzde 7 dolayında bir daralma olur. (Betam yüzde 6.5 olarak hesaplamış.

25 Haziran 2020, Perşembe **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

Meğer Trump herkesten önce Macron'un her şeyi kokuttuğunu söylemiş

Bozuk saatler bile günde iki defa zamanı doğru gösterirlermiş ya... Başkan Trump'ın 17 ay boyunca Ulusal Güvenlik Danışmanlığı'nı yapan ve azledilince de yazdığı kitapla kinini satırlara döken John Bolton, Fransız Cumhurbaşkanı Macron hakkında Trump'ın ne düşündüğünü çok açık biçimde yazmış. Bolton'un **"Olayın Gerçekleştiği Oda"** adıyla piyasaya sürülen kitabında, Trump'ın Macron için **"Dokunduğu her şey insan dışkısına sarıyor"** ifadesini kullandığı belirtildi.

Muhalif bir ses

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un Akdeniz ve Libya'da Türkiye'yi karşısına alan politikasına içeriden de oldukça sert eleştiriler yükseliyor. Paris Jeopolitik Araştırmaları Merkezi Genel Direktörü Charles Saint-Prot, Libya'nın doğusundaki terör örgütü lideri Hafter'i tehlikeli biri olarak nitelendirerek, **"Fransa, Libya hususunda kendini izole etti. Fransa'nın Hafter'i desteklemesi saçmalık. Üstelik Hafter oyun dışı kaldı"** dedi.

Ankara'ya yaklaşmalı

Fransa'nın Libya'da artık politikasını değiştirmesi gerektiğini vurgulayan Saint-Prot, **"Sadece (Libya Başbakanı Fayiz) es-Serrac'a destek vermeli. İnsan haklarına bağlı olduğunu söyleyen Fransa, Libya'da bulunan toplu mezarları gözönünde bulundurmalı. Fransa siyasetini tamamen değiştirmeli ve Ankara'ya yaklaşmalı. Türkiye'ye karşı savaş açmanın anlamı yok"** diye konuştu.

Sömürgeciler

AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik, **"Hafter'in Libya halkı karşısında gerilemesi sonrasında Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un Cumhurbaşkanı**

Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan sözde açıklamalarının artması tesadüf değildir" ifadelerini kullandı. Çelik, Fransa'nın darbeci Hafter ve milislerine arka çıktığını, hatırlatarak, "**Libya'nın geleceğine Fransa değil Libya halkı karar verecektir. Cumhurbaşkanımız, Libya halkının meşru iradesini desteklemektedir. Sömürgecilerin Afrika'da elini kolunu sallayarak gezdiği dönemler geride kalmıştır"** değerlendirmesini yaptı.